Neki dan je u javnim sredstvima priopčavanja ukazano na značajnije «klizanje» kune u odnosu na euro. Neki su analitičari poslovnih banaka predvidjeli da bi «klizanje» moglo biti na nivou od 8%. U tom je smilu vrlo brzo izračunato da bi dužnici sa valutnom klauzulom plaćali trinaest u mjesto dvanaest anuiteta. Stvar je točno izračunata. Dužnike treba ohrabrivati poruka centralne banke da to ona neće dozvoliti. Prema tome ciljni tečaj od 7,7 kuna za euro bi trebala biti gornja granica nakon koje će centralna banka snažno intervenirati.

Fiksni tečaj, prema tome, nam je i dalje sudbina. Koje će biti posljedice za državu o tome se ne raspravlja. To ukazuje da vlast – izvršna i monetarna – smatra stanje u hrvatskoj privredi dobrim, odnosno da ima dovoljno stnage da se održi tečaj na nivou od 7,7 kuna za euro. Ovo može biti i poruka da «domaće» banke i inozemni «partneri» sugeriraju uprvo tečaj od 7,7 kuna za euro kako isti ne bi pokrenuli svoje mehanizme a to su jačanje deviznih pozicija od strane poslovnih banaka i naplata kredita po dospjeću (a nama je potreban reprogram jer nam je onemogućeno dodatno zaduživanje).

Analizirajmo odnos fikasnog i varijabilnog tečaja.

Politika fiksnog tečaja pokazuje da je vlada dovoljno moćna i da je nacionalna valuta tek privremeno «napadnuta». Ovo se obično temelji na dobrim rezultatima glede privredne aktivnosti, zaposlenosti, odnosa izvoza i uvoza, investicijske aktivnosti, nacionalne štednje u kojoj državna potrošnja je, uglavnom, povezana sa relanim kretanjima u privredi, Posebno su moguća dodatna zaduživanja u inozemstvu, odnosno postoje visoke devizne rezerve.

Politika varijabilnog tečaja sugerira da je potrebno kontinuirano prilagođavanje i da nacionalni resursi nisu dostatni ili da bi bilo besmisleno ih potrošiti na puko (narcisoidno) podržavanje tečaja. Politka varijabilnog tečaja je bitan instrument ekonomske politike kada vlada «oživi» merkantilističku filozofiju putem intervencionističkog instrumentarija. Jednaki utjecaj je moguć i putem protekcionizma, u prvom redu, kada se carinama štiti razvoj nacionalne privrede.

Klizanje nacioanalne valute nakon Prvog svjetskog rata bio je snažan poticaj nacionalnim ekonomijama da se dinamizira privredna aktivnost i tako u što kraćem vremenu nadoknad ratom izgubljeno. Bologna je stvari zaustavila i upravljano klizanje nacionalne valute među državama potpisnicama više se nije toleriralo. Priča je nastavljena ali prikriveno.

Interesantno je pdsjetiti na stavove J. M. Keynesa glede fiksnog tečaja. U svojim «Essays in Persuasion» (citiram prema: J. M. Keynes: Izabrana djela, Privredni vjesnik; Matica Hrvatska, Zagreb 1994.) on eksplicira:

«Malo ima Engleza, koji se ne raduju, da smo se oslobodili naših zlatnih okova. Osjećamo, da možemo napokon raditi ono, što je pametno. Romantično je razdoblje završeno, te možemo realistički razmotriti, što je najbolje.

Čudnovato je, da je ovaj događaj, koji su na prvi pogled mnogi predstavljali kao katastrofu, bio primljen s tako mnogo oduševljenja. Razlog je tome, da su brzo uočene velike prednosti za britansku trgovinu, koja nastaje napuštanjem umjetnih pokušaja da održimo našu valutu iznad

njezine stvarne vriednosti. Razlika u mišljenjima bila je na drugom području. Pitanje, koje je trebalo riešiti, bilo je pitanje časti. Londonski City držao je, da je obvezan učiniti sve, što je moguće, da održi vriednost novca, u kojem je primio znatne uloge iz inozemstva, ma da je time stavljao neodrživi teret na britansku industriju. Teškoća je bila odlučiti se gdje mi trebamo i moramo naše interese postaviti na prvo mjesto?»

Ovaj napis J. M. Keynesa nije bio tek protokolaran jer je Velika Britanija napustila zlatni standard. Ona je bila tek zadnje određenje o ovom pitanju nakon što je Winston Churchill, kao ministar financija, 1925. godine uveo fiksni tečaj tek 10% niži od tečaja funte prije Prvog svjetskog rata.

Treba imati u vidu da je Velika Britanija još uvijek (1925. godine) bila svjetska velesila u svakom pogledu. Iak su SAD postajale sve značajniji činilac cjelokupnih ekonomskih procesa nitko pametan nije ignorirao stavove Citya.

Hrvatska je potpuno nerazvijena zemlja i sa daleko nižim dohotkom per capta nego što je to bila Velika Britanija 1925. godine. Mnogi smatraju, među njih spada i autor ovih redaka, da je fiksiranje funte bio početak kraja britanskog imperija. Lako je iz citata «posložiti» hrvatsku priču i iteracijama, na temelju očekivanih trendova, napisati očekivani (žalosni) scenarij za Hrvatsku.

Istina je da će građani klizanjem kune platiti cijenu kredita. Imamo li u vidu da je gro kredita potrošen za kupnju inozemne robe u kojem je fiksni tečaj stimulirao takvo ponašanje pojedinca; postavlja se pitanje tko ima pravo podržavati taj sloj građana kad se vojska nezaposlenih i obespravljenih svakim danom povećava. Pitanje svih pitanja je: što je to hrvatski interes i je li vlast obvezna prema građanima da ga promiče?